

อภิปรายปัญหาหนี้ครู...ปมที่แก้ไม่ตก 11 ปีลุกลาม 1.2 ล้านล้านบาท

☛ นำเสนอเมื่อ 27 พ.ย. 2558

โดย...ชเนศน์ นุ่นมัน

หลังจากกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) ออกมาระบุว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษามีหนี้ทั้งในระบบประมาณ 1.2 ล้านล้านบาท แบ่งเป็นหนี้ที่อยู่กับสหกรณ์ออมทรัพย์ครูและแหล่งกู้อื่น 7 แสนกว่าล้านบาท และหนี้ที่อยู่กับธนาคารออมสินผ่านทางโครงการสวัสดิการการเงินกู้ของทุนการฌาปนกิจสงเคราะห์ช่วยเพื่อนครูและบุคลากรทางการศึกษา (ช.พ.ค.) ของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา (สกสค.) จำนวน 4.7 แสนล้านบาท จำนวนกว่า 6.5 หมื่นคน

ยังไม่นับถึงหนี้ในระบบซึ่งเป็นตัวเลขที่ยังไม่มีหน่วยงานไหนรวบรวมจากครูประมาณ 4.5 แสนคน ได้อย่างเป็นรูปธรรม ยังไม่มีการจำแนกว่ามีครูผู้สอนจริงๆ เป็นหนี้จำนวนเท่าไร และเป็นบุคลากรทางการศึกษาเท่าไร แต่มีการคาดการณ์กันว่า ทั้งหมดรวมกันจะเป็นตัวเลขที่สูงกว่าครึ่งหนึ่งของงบประมาณแผ่นดินทั้งหมด หรือสูงกว่า 2 ล้านล้านบาท

ทุกครั้งที่มีการพูดถึงปัญหาหนี้ครู สิ่งที่จะได้ยึดตามมาก็คือ แนวทางในการแก้ไข แต่แนวคิดมากมายก็ไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างยั่งยืนได้ เช่น ความพยายามจัดตั้ง “ธนาคารครู” ซึ่งเคยมีการมอบหมายให้ สกสค. รวบรวมข้อมูลเขาหาหรือกับกระทรวงการคลัง แต่ก็ยังตั้งไม่ได้ เพราะไม่สามารถแก้ไขหนี้หลักเรื่องแหล่งเงินที่จะนำมาจัดตั้งให้เพียงพอที่จะให้สหกรณ์ออมทรัพย์ครูกู้ได้ในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำกว่าแหล่งเงินอื่นๆ

ส่วนแนวคิดอื่น เช่น นำหนี้สินครูทั้งหมดไปรวมไว้ที่สหกรณ์ออมทรัพย์ครูแห่งเดียว กำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ต่ำกว่าธนาคาร และให้รัฐบาลช่วยออม โดยลดดอกเบี้ยเงินกู้อ่างน้อย 3-5 ปี โดยมีรัฐบาลค้ำประกัน แต่ก็ไม่สามารถกำหนดเพดานดอกเบี้ยตามเป้าที่ตั้งไว้ได้ เพราะอำนาจการบริหารภายในกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ครูทั้ง 76 จังหวัดที่มีสถานะเป็นนิติบุคคลตาม พ.ร.บ.สหกรณ์ พ.ศ. 2542 จึงไม่สามารถบังคับได้ ยังไม่รวมถึงปัญหาภายในของ สกสค.เองที่ยังแก้ไม่ตก ธนาคารครูจึงถูกพับเก็บไป

ยังมีแนวคิดอื่นๆ ที่ถูกเสนอเพื่อแก้หนี้ครู เช่น ลดอัตราดอกเบี้ยจาก 6-7% ต่อปี ให้เหลือ 1-2% ต่อปี หรือ 4-5% ต่อปี หรือกรณีเรียกดอกเบี้ยประกันคืนจากสัญญาเงินกู้ระหว่างธนาคารออมสินกับสมาชิกโครงการสวัสดิการการเงินกู้ ช.พ.ค. ปรับโครงสร้างหนี้โดยเฉพาะครูเกษียณ หรืองดเก็บดอกเบี้ยครูที่มีอายุ 70 ปีขึ้นไป ให้พื้นที่กองทุนเงินสนับสนุนพิเศษและส่งเสริมความมั่นคง เพื่อใช้หนี้แทนครูที่มีความจำเป็นและชำระหนี้ไม่ได้ ขอคืนเงินเดือนครูครึ่งหนึ่งในโครงการสวัสดิการการเงินกู้ ช.พ.ค.

นอกจากนี้ ยังมีแนวคิดอื่นๆ เช่น ให้พักหนี้ทั้งเงินต้นและดอกเบี้ย เป็นเวลา 10 ปี โดยไม่ต้องหักผ่านเงินเดือน และให้รัฐบาลออกตราสารหนี้รับซื้อไว้

ปรีชา เมืองพรหม นายกษมาคมพัฒนาครูไทย ระบุว่า ปัญหาหนี้ครูเกิดจากวินัยทางการเงินของครูที่เริ่มเสียมาตั้งแต่การเปิดโอกาสให้ครูหลายๆ คนที่กู้เงินในโครงการสวัสดิการการเงินกู้ ช.พ.ค. โครงการนี้กู้ได้โดยไม่มีการตรวจข้อมูลเครดิตเหมือนสหกรณ์

ทำให้ไม่สามารถทราบได้ว่าครูเป็นหนี้เสียหรือไม่สามารถเห็นภาระหนี้ก่อนกู้
แม่แต่เงินเดือนคงเหลือของผู้กู้เหลือเพียง 15% ของเงินเดือน ก็สามารถกู้ได้ ซึ่งโดยทั่วไปต้อง 30% ขึ้นไป
หรือมากกว่านั้น ไซคนค่ากู้ได้ถึง 3 ล้านบาท

นอกจากนี้ บางกระแสยังระบุว่า มีการเรียกเก็บค่าหัวคิวจากการเดินเรื่องให้ครูกู้ได้ง่าย
มีการประชาสัมพันธ์ให้ครูกู้หรือกระทั่งสร้างความเชื่อผิดๆ ให้ครูว่า โครงการนี้รับประกันโดย ศธ.
แม่ไม่ชำระหนี้เงินกู้ ธนาคารออมสินก็สามารถหักเงินจากกองทุนเงินสนับสนุนพิเศษและส่งเสริมความมั่นคง
ได้ทำให้ครูส่วนหนึ่งไม่ไซหนี้ และมักจะแนะนำครูรุ่นน้องให้กู้ในโครงการนี้ เพราะไม่ต้องจ่ายหนี้
จนกลายเป็นการให้คำแนะนำแบบผิดๆ ที่ถูกบอกต่อๆ กันมา

“ต้องตั้งคำถามว่า ทำไมหน่วยงานดูแลสวัสดิการครูไม่ทำเรื่องอื่นๆ ที่ส่งผลต่อสวัสดิการครูจริงๆ
แต่อยากให้ครูเป็นหนี้ ไม่เคยสนใจว่าครูแต่ละคนมีหนี้สินเท่าไร เพราะไม่เคยมีการสำรวจมาก่อน ด้วยเวลาเพียง 11
ปี ปัญหาหนี้สินก็ลุกลามจนแก้ปัญหาได้ลำบาก จึงเสนอให้ ศธ.ตั้งกองทุนพัฒนาครูไทย ให้ครูออมเงินเดือนละ 1,500
บาท เนื่องจากมีข้าราชการครูที่ประสบปัญหาหนี้สินเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้หากครู 1 แสนคน สนใจในแนวคิดดังกล่าว
จะมีเงินออมเดือนละ 150 ล้านบาท นำเขากองทุนไปพัฒนาอาชีพครู คาดว่าภายใน 5 ปี จะลดหนี้ได้ถึง 50%”
นายกสมาคมพัฒนาครูไทย กล่าว

วรากรณ์ สามโกเศศ อธิการบดีมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ระบุว่า
แนวคิดในการแก้ปัญหาหนี้ครูด้วยกองทุนหรือการออมเงิน เป็นเรื่องที่ดีสำหรับการแก้ปัญหาในระยะยาว
แต่ปัญหาหนี้ครูนั้นมีความหลากหลาย ทั้งกลุ่มที่มีปัญหาหนี้เสียหรือ
การออมต่อเดือนที่แม่จะเป็นเงินไม่มากก็เป็นเรื่องที่ทำได้ยาก ควรมีการแก้ปัญหาระยะสั้น คือ
ขอความร่วมมือจากครูที่มีปัญหาจริงๆ มาให้คำปรึกษาด้านการเงิน

วรากรณ์ แนะนำว่า ควรมีหน่วยงานคำปรึกษา นำนี้จากแหล่งต่างๆ ที่ครูคนนั้นๆ
มีอยู่มาเปรียบเทียบดูว่า ส่วนไหนที่มีดอกเบี้ยสูงก็ใช้วิธีการรีไฟแนนซ์
หรือการที่คุณกู้เงินก้อนใหม่เพื่อไปไซคืนเงินกู้อีกแล้วเปลี่ยนแบบแผนการดำเนินชีวิต
และหน่วยงานด้านสวัสดิการครูต้องช่วยด้านสวัสดิการจริง เลิกยั่วให้ครูกู้เงิน ขณะที่ครูต้องให้ความร่วมมือ
ให้ข้อมูลขอเท็จจริงเรื่องหนี้สินที่เป็นประโยชน์ในการแก้ปัญหามากกว่าที่เป็นอยู่

ที่มา [หนังสือพิมพ์โพสต์ทูเดย์ วันที่ 27 พฤศจิกายน 2558](#)